

Turkish Studies

Social Sciences

Volume 13/26, Fall 2018, p. 529-546
DOI: 10.7827/TurkishStudies.14625
ISSN: 1308-2140

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş: Kasım 2018*

✓ *Accepted/Kabul: Aralık 2018*

✍ *Referees/Hakemler: Doç. Dr. Murat SEZGİN - Dr. Öğr. Üyesi Emine ŞAHİN*

This article was checked by iThenticate.

SURİYELİ SİĞINMACILARIN SOSYAL ENTEGRASYONUNA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Özlem DUĞAN* - Salih GÜRBÜZ**

ÖZET

Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacıların sosyal entegrasyonu konusunda çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarla ilgili bulgular arasında Suriyeli sığınmacılarla ilgili büyük bir krizin yaşanmadığı ve yerel halkın henüz Suriyelilerle büyük bir sorun yaşamadıkları ortaya konmaktadır. Ancak bazı araştırmalar, çeşitli ekonomik ve sosyal sebeplerden dolayı Suriyeli sığınmacıların yerel halk tarafından istenmeyen insanlar olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bazı çalışmalarda da Suriyeli sığınmacıların yerel halkın iş olanaklarını azalttığına, bazı şehirlerde ikinci eş olarak ailelerin yıkılmasına sebep oldukları gibi sosyal ve ekonomik gerekçelerden dolayı yerel halk tarafından istenmediğine yönelik bulgulara yer verilmektedir. Ayrıca sığınmacıların eğitim çağındaki çocuklarının çoğunluğunun okula gitmemesi de uyum sağlamadaki sorunlardan biridir. Ancak uyum sağlama hususunda, yerleşilen ülkenin dilinin öğrenilmesinin olumlu katkıları olduğu da yapılan çalışmalarda ortaya konmaktadır. Çünkü uyum sürecinde eğitimin ve Türkçe öğrenmenin kolaylaştırıcı bir faktör olduğu bilinmektedir. Bu çalışma yerel yönetimlerin uyum sürecine yönelik sığınmacılar için hangi katkılar sağlamaktadır sorusunun yanıtını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çalışma özelinde Konya Büyükşehir Belediyesi'nin çalışmaları incelenmiştir. Çalışma kapsamında Belediye yetkilileri ile yüz yüze görüşülmüştür. Belediyenin imkânlarından yararlanan 10 Suriyeli kadın ile de yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda belediyenin uyum sürecinde sığınmacılara katkı sağladığı, Türkçe eğitiminin yanı sıra

* Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, E-posta: ozlem.dugan@usak.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-Televizyon Bölümü, E-posta: gurbuz.salih@gmail.com.

mesleki kurslar verdiği, Suriyelilerin yerel halk ile kaynaşmasına yönelik etkinlikler gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Suriyeli kadınlar belediyenin kurslarında Türkçe öğrendiklerini ve sosyalleştiklerini ancak komşuluk ilişkilerini Türkçe öğrenerek geliştiremediklerini, yerel halkın kendilerine hâlâ önyargı ile yaklaştığını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli sığınmacılar, yerel yönetim, uyum süreci

A STUDY FOR SOCIAL INTEGRATION OF SYRIAN ASYLUM SEEKERS

ABSTRACT

There have been various studies on social integration of Syrian asylum seekers in Turkey. Among the findings about these studies are revealed that there has not been any major crisis related with Syrian asylum seekers and local residents have not been much troubled with them yet. However, some studies show that Syrian asylum seekers are thought as unwelcome people by local residents because of some social and economic reasons. Among these economic and social reasons, Syrians are seen the source of reducing in the job opportunities and divorces by some local residents in Turkey. In addition, one of the integration problems is that Syrian asylum seekers' children do not continue their education. In some studies it is also revealed that learning of the language of the settled country is a positive contribution in the integration process. Because it is known that education and Turkish learning is a facilitating factor in the integration process. This study aims to reveal the response of the question, which local administrations contribute to the adaptation process of the asylum seekers. In this study, the works of Konya Metropolitan Municipality were analyzed. Within the scope of the study, researchers interviewed face to face with the authorities of the municipality and 10 Syrian women asylum seekers who have benefited from the municipality's courses. According to the obtained data, it was determined that the municipality contributed to the asylum seeker in the adaptation process, provided vocational courses in addition to Turkish education, and carried out activities aimed at integrating the Syrians with the local people. Syrian women stated that they learned Turkish in the courses of the municipality and that they were socialized but did not develop neighbors relations by learning Turkish and the local people still approached them with prejudice.

STRUCTURED ABSTRACT

There have been various studies on social integration of Syrian asylum seekers who have been living since 2011 in Turkey. Among the findings about these studies are revealed that there has not been any major crisis related with Syrian asylum seekers and local residents have not been much troubled with them yet. However, some studies show that Syrian asylum seekers are thought as unwelcome people by some local residents because of some social and economic reasons. Among these

economic and social reasons, Syrians are seen the source of reducing in the job opportunities and divorces by some local residents in Turkey. In addition, one of the integration problems is that Syrian asylum seekers' children do not continue their education. However, in some studies it is also revealed that learning of the language of the settled country is a positive contribution in the integration process. Because it is known that education and Turkish learning is a facilitating factor in the integration process.

The main purpose of this study is to determine public relations practices of Konya Metropolitan City for the social integration of Syrian Asylum Seekers living in Konya. In order to reach the aim of this study, four research questions were created. These questions are ordered as "What is the role of municipalities in the integration process of Syrian asylum seekers?", "Do municipalities contribute to the integration of Syrian asylum seekers with their works?", "What kind of contributions do municipalities provide in the integration process?", "What advantages have Syrian women benefited from the Municipal services for integration?".

The answers of the questions were obtained by interview technique which is one of the qualitative research techniques. Within the scope of the study, researchers interviewed face to face with the authorities of the municipality and 10 Syrian women asylum seekers who have benefited from the municipality's courses. The works of Konya Metropolitan Municipality on the social integration of Syrian asylum seekers were evaluated with the interviews held with the municipal authorities. As a result of this, it was evaluated that the Municipality provides interpreter support when delivering social welfares and organizes Turkish courses and training courses for the asylum seekers. Also the Municipality provides the participation of the asylum seekers' children to these courses and it designs and hands out posters and brochures to enable the children to participate in these courses and activities, aims that Syrian adults participate in training courses with local people for social integration among the local people and asylum seekers, aims to solve unemployment problems of asylum seekers with the courses, cooperates with other public enterprises and nongovernmental organizations. However, no work was conducted on Syrian asylum seekers in terms of psychological support. The Family and Woman Support Center is one of Konya Metropolitan Municipality's organizations which support and provide services to local people on the areas of family problems and women problems. It is suggested that this organization can produce projects and works for the asylum seekers.

The interviews results with Syrian women asylum seekers were evaluated in terms of integration of asylum seekers to the city, the contribution of Turkish courses to neighborhood relations and the other contributions of Turkish courses to integration. According to this, it was evaluated that the Syrian women asylum seekers living in Konya have very limited neighborhood relations with the people of Konya and have troubles in the context of integration to the city and city people. However, the works of Konya Metropolitan Municipality to social integration have enabled the Syrian asylum seekers to learn Turkish which will facilitate their daily lives. Although asylum seekers have learned Turkish, they have troubles to communicate with the local people and it is evaluated

that learning Turkish is not sufficient in the case of social integration for now. Within the scope of this study, it is recommended that local authorities organize activities in which asylum seekers can meet with local people in order to facilitate the integration process and work on some projects to eliminate prejudices of local people against asylum seekers.

As a general result, it was determined that the municipality contributed to the asylum seeker in the adaptation process, provided language and vocational courses, and carried out activities aimed at integrating the Syrians and their children with the local people. According to the results, Syrian women stated that they learned Turkish in the courses of the municipality and that they were socialized but did not develop neighbors relations by learning Turkish and the local people still approached them with prejudice.

Keywords: Syrian refugees, local government, adaptation period

Giriş

Belediyeler, yetki ve sorumlulukları bakımından toplumla daima iletişimde olan kuruluşlardır. Belediyeler bu etkileşim ile birlikte günümüzde özellikle ‘sosyal belediyeçilik’, ‘kentlilik bilincinin oluşturulması’ gibi kavramlar üzerinden politika üretmektedir (Atik ve Taşcıoğlu, 2009: 160). Çeşitli toplumsal ve politik kesimlerin temsilcileri oldukları için belediyelerin halkla ilişkiler faaliyetlerine de büyük oranda ihtiyaçları vardır. Belediyeler tanıtımlarında, halkın gereksinim ve taleplerine duyarlı olduklarını ifade etmek ve halkın sürekli beğenisini ve güvenini kazanmak amacıyla halkla ilişkiler çalışmalarını yapmaları gerekmektedir (Yalçındağ, 1992: 7-14). Belediyeler sorumlulukları gereği ve siyasal özellikleri nedeniyle toplumla iletişimi bir yönetim işlevi olarak kabul edip uygulaması gerekmektedir. Belediyelerin başarılı olmak için iki yönlü iletişim akışını sağlamaları gerekir (Yayınoğlu, 2005a: 196). İletişim stratejisinin önemli olduğu yerel yönetimlerde temel amaç, kaynakları etkin ve verimli bir şekilde kullanmak ve yerel halka daha hızlı, ucuz ve kaliteli hizmet sunmaktır (Belli ve Aydın, 2016: 1712). Yerel yönetimler, hizmet sundukları bölgelerde yaşayan bireylerin ihtiyaçlarının sağlanması açısından da büyük önem taşımaktadır (Kurgun vd, 2008: 30-32). Özellikle belediyeler yereldeki kamusal ihtiyaçların çoğunu yerine getirirken, vatandaşla yakın ilişkiler kurabilmelidir. Belediyelerin bu niteliklerinden dolayı halkla ilişkilere de ayrı önem vermesi gerekir (Tunç, 2016: 86). Çünkü halkla ilişkiler toplumları etkiler ve onlardan etkilenir. Halkla ilişkilerin meselelere çeşitli açılardan yaklaşması, uygulamalar üretebilen yaklaşımları ve faaliyetleri söz konusudur (Önder, 2017: 1229). Bu bağlamda halkla ilişkilerin toplumun hayatını etkileyen ve etkileyecek olan Suriye göçü ve etkileri ile ilgili bir çözümü olmalıdır. Suriye göçünün sosyal, kültürel, ekonomik boyutları vardır. Burada en önemli sonuç, göçün olduğu yerleşim yerlerinde ikamet eden nüfus ile göç eden nüfus arasında meydana gelen, gelecekte ortaya çıkabilecek iletişim sorunlarıdır (Önder, 2017: 1234). Bu süreçte belediyeler dil, kültür ve sosyo ekonomik farklılıklar nedeniyle Türkiye'ye uyum sağlamakta sorun yaşayan Suriyeli sığınmacılara destek vermektedir. Belediyeler Suriyeli sığınmacılara maddi ve manevi anlamda destek vererek uyum süreçlerini kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Bu çalışmada Suriyeli sığınmacıların uyum sorunları Konya örneği üzerinden incelenmektedir. Konya, Suriyeli sığınmacıların en fazla yaşadıkları şehirlerin başında gelmektedir. Bu anlamda Konya örneğinin incelenmesi anlamlılık oluşturmaktadır. Konya Büyükşehir Belediyesi'nin Konya'da yaşayan sığınmacılara yönelik gerçekleştirdikleri projeler çalışma kapsamında incelenmiştir. Çalışma sürecinde Konya Büyükşehir Belediyesi Halkla İlişkiler Koordinatörü ve diğer konu ile ilgili yetkililer ile yüz yüze görüşülmüştür. Ayrıca belediye hizmetlerinden yararlanan 10 Suriyeli kadın ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Elden edilen veriler doğrultusunda Suriyeli sığınmacıların uyum sorununa nasıl çözüm üretildiği ve

Belediyenin düzenlediği kursların ve yürüttüğü diğer çalışmaların Suriyeli sığınmacıların sosyal uyumuna nasıl katkı sağladığı ya da sağlayamadığı değerlendirilmiştir.

Göç ve Suriyeli Sığınmacılar

İnsanların, savaşlar, siyasi çalkantılar, ekonomik ve refah arayışı gibi nedenlerle tarihin eski dönemlerinden beri göç ettikleri bilinmektedir (Giddens ve Sutton, 2014: 110). Birçok ülkenin gündeminde önemli yer tutan göç, bireylerin ekonomik, dini, siyasi ve sosyal nedenlerden dolayı bir yerden başka bir yere gitmeleri hareketidir (Çakır, 2011: 215). Bireylerin yaşadığı ülkeden uzaklaşarak veya uzaklaştırılarak yeni yaşam alanlarına zorlanması olarak da tanımlanan (Toros, 2008: 9) göç kavramı, sosyo-kültürel, politik ve bireysel dinamiklerden etkilenen, muhtemel sonuçları bütünüyle kestirilemeyen ve sosyo-psikolojik etkileri uzun yıllara yayılabilecek bir yer değiştirme hareketidir (Yalçın, 2004: 12-13; Çakmak, 2018: 363). Göç, coğrafi mekânı değiştirme, şekillendirme, sosyo-kültürel yapıyı etkileyerek yeni durumlar ortaya koymaktadır (Cengiz, 2015: 106). Beter'e göre göç, bireylerin yaşadıkları yerlerin gereksinimlerine karşılık veremediği veya iyi bir yaşam için bulunması gereken şartların ortadan kalktığı durumlarda ortaya çıkmaktadır (2006: 5-6). Uğuz ve diğerlerinin tanımı ise göç kavramının farklı bir yönünü de ortaya koymaktadır. Göç kavramını yeni bir topluluk hareketi olarak tanımlayan Uğuz ve diğerleri, toplumun çeşitli bileşenlerden etkilendiğini ve bu doğrultuda uyum sağlama sorunlarıyla karşı karşıya kalılabileceğini öngörmektedir (Uğuz vd., 2004: 387). Göç, birçok nedeni ve sonucu içinde barındıran bir olgudur. Göçün, fiziksel, sosyal ve sağlık olmak üzere 3 sonucu ortaya çıkmaktadır. Göç bu bağlamda çarpık kentleşmeye, suç oranlarının artmasına, uyum sorunlarına, ruh sağlığının bozulmasına neden olabilmektedir (Castles ve Miller, 2008: 39; Çoban-İçağasioğlu, 2011: 110). Kane göçün; ne negatif ne de pozitif bir olgu olduğunu ifade etmekte, modern zamanın ekonomik gelişmelerine, politik baskılarına karşı gösterilen bir tepki olduğunu değerlendirmektedir. Gerek sonuç olarak gerekse neden olarak nitelendirilsin veya hangi amaçla yapılsa yapılsın göç, bağlı olduğu toplumu sosyal, ekonomik ve politik açıdan etkilemektedir (1995: 2). Bu etki, Suriyelilerin göçü ile birlikte en çok Türkiye'de hissedilmektedir. Aslında Türkiye'nin tarihsel süreci incelendiğinde Türkiye göçün sıklıkla yaşandığı bir ülkedir. Osmanlı Devleti'nin yıkılmasıyla anayurda dönen Balkan göçmenleri, mübadele sonrası gelen Türkler, Afganistan Savaşı ve İran Devriminden kaçanlar, Doğu Bloğu'nun dağılması sonrasında işsiz kalan binlerce insan için Türkiye hem bir geçiş güzergâhı hem de yeni bir yurt olmuştur (Karasu, 2017: 640). Son dış göç dalgası ise Suriyeli sığınmacı göçüdür. 2011 yılında başlayan Arap Baharı birçok Ortadoğu ülkesinde sosyal ve siyasi gelişmelere ve değişmelere yol açmış, bu ülkelerden biri olan Suriye, bu gelişmelerden en çok etkilenen ülke olmuştur. İç savaş dolayısıyla milyonlarca Suriye vatandaşı ülkelerini terk etmek zorunda kalmış, Suriyeli sığınmacıların tercih ettiği ülkeler arasında Türkiye ilk sırada yer almıştır (Erkan, 2016: 87). Suriye rejiminin kendi vatandaşlarına yönelik sert tutumu ve ardından başlayan iç savaşın şiddetlenmesiyle, milyonlarca Suriyeli Türkiye'nin "açık kapı" politikası çerçevesinde sınırdan giriş yapmış ve Türkiye bu Suriyelilerden hiçbirini geri göndermemiştir. Bunun sonucunda ise, Türkiye'de bazı göç sorunları meydana gelmiştir (Özdemir, 2017: 114). Suriyeli sığınmacı göçü Türkiye'ye yönelik diğer göçlerden çeşitli sebeplerle farklılaşmaktadır. İlk olarak bu göç tarihsel süreçte görülen Türk ve Türk soylu akraba grupların göçünden kültürel olarak ayrılmaktadır. Türkiye ve Suriye sınırları komşu iki ülke olmasına rağmen, Türkiye demokratikleşme, sanayileşme, insan hakları, ekonomik gelişme gibi alanlarda dünya ile daha bütünleşmiş bir ülkedir. Bu durum Türkiye-Suriye arasında mevcut farklılıkları artırmakta ve nicelik ve nitelik bakımından diğer göçlerden ayrışması ise uyum sorunlarına neden olmaktadır (Karasu, 2017: 640). Uyum sorununun yanı sıra sayılarının çokluğu da sorun oluşturmaktadır. Türkiye'deki Suriyeli sığınmacı sayısı Temmuz 2018 itibarıyla, biyometrik kayıt sistemine göre 1 milyon 916 bin 528 erkek, 1 milyon 617 bin 294 kadın olmak üzere 3 milyon 533 bin 822 olarak açıklanmıştır (<http://www.goc.gov.tr>). İstanbul, Şanlıurfa, Hatay, Gaziantep, Adana, Mersin, Kilis, Bursa, İzmir ve Mardin Suriyelilerin nüfusça en yoğun olduğu ilk on şehri oluşturmaktadır (Erdoğan, 2017b: 53).

Uyum Süreci ve Yapılan Araştırmalar

Uyum, bireylerin hem kendisi hem de çevresiyle iyi iletişim kurması ve bu kurduğu iletişimi sürdürmesidir (Tatlıhoğlu, 2012: 76). Her birey belirli bir kültürel yapı içinde yaşamakta ve bu yapıyla sürekli etkileşim halinde olmaktadır. Bireyin idealleri ve ilgileri de bu kültürel ortamda şekillenmektedir (Tutar, 2016: 52). Bu kültürel yapı uyumu da etkilemektedir. Türkiye’de sığınmacılar ile yerel halk arasında dil, kültür ve yaşam tarzının farklı olmasına bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar yerel halkın ortaya koyduğu tepkilerinin önemli bir nedenidir (ORSAM Rapor, 2015: 16). Suriyeli sığınmacılar, Türkçe’yi öğrenmede, yabancı bir kültüre uyum sağlamada, farklı bir yaşama alışmada zorluk yaşamaktadır. Temel hizmetler alanında çoğunlukla barınma, sağlık ve eğitim alanında sorunlar yaşayan (Gün, 2011: 272; Oytun ve Gündoğar, 2015: 16; Ataman, 2015: 29) Suriyeliler, iletişim sorunu da yaşamaktadır. Ayrıca 2011 yılından itibaren yoğunlukta Türkiye’ye gerçekleşen Suriyeli göçü bağlamında da uyum konusu önemli bir yer tutmaktadır (Apak, 2014: 59). Bu nedenle göç sadece bir nüfus hareketliliği değil, aynı zamanda yaşam biçimlerinin, inanç ve uygulamaların yeni yerlere taşınması hareketidir. Bu çerçevede her kültür, içinde doğup şekillendiği coğrafi sınırların ötesine geçtiği andan itibaren yeni şartlarla karşılaşır. Önceki yaşam şekli bir yandan yeni koşullar içerisinde sürdürülmeye çalışılırken öte yandan yeni şartlara da uyum sağlanması gerekir. Bu durumda göç sosyal değişimin önemli bir faktörü olarak ortaya çıkar (Erkan, 2016: 59-60). Bu süreçte iki farklı toplumun çatışmadan, uyum içerisinde yaşaması her iki topluluk için önemlidir (Erkan, 2016: 55). Türkiye, Suriyeli sığınmacılar ile ilgili çıkardığı kanunla ilk kez "uyum" sorununa hukuk çerçevesinde yer vermiştir. Kanunda, söz konusu bireylerin toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak için, kurum ve kuruluşlar, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından faydalanarak uyum faaliyetlerinin planlanacağına karar verilmiştir. Ayrıca kanunla, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde Uyum ve İletişim Daire Başkanlığı kurulmakta ve bu daire başkanlığının görevi, uyum süreçlerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmektir (Karasu, 2016: 1000).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye’de yaşamaya başladığı günden beri uyum süreçleri ile ilgili akademik çalışmalar da yapılmaktadır. Birçok şehirde yapılan çalışmada genel olarak ortaya çıkan sonuç uyum sağlama sürecinde çok büyük sorun yaşamadıkları yönündedir. Ancak Suriyeli sığınmacıların eğitim ve iş konusunda büyük sıkıntılar yaşadıkları da yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Türkiye’de Suriyeliler konusunda bazen ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına varacak olumsuz tavırlar olmasına rağmen toplumun Suriyeli sığınmacılara yönelik kabul düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir (Erdoğan, 2014: 5). Örneğin Mardin’de yaşayan Suriyeli sığınmacıların uyumları, sosyo demografik ve sosyo ekonomik özellikleri bağlamında araştırılmıştır (Apak, 2014: 60). Araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacıların büyük bir kısmının şehre uyum sağlamada zorluk yaşamadıkları ve uyumun kolaylaştırılmasını sağlayan birçok faktörün olduğu belirtilmektedir. Bu faktörler dil, din, etnik köken, ortak tarihi bağlar, akrabalık bağları ve ortak kültürel özelliklerdir. Katılımcıların yarısından fazlası yerel halkla iletişim kurmakta zorluk yaşamadığını belirtmiştir. Katılımcıların kullandıkları dillerin Mardin’de de konuşuluyor olması iletişim engellerini ortadan kaldırmaktadır. Aynı zamanda katılımcıların büyük çoğunluğu Mardin’de ayrımcılık ve ırkçılıkla karşılaşmadığını ve yerel halkın kendilerine yaklaşımlarının 'iyi' olduğunu belirtmiştir (Apak, 2014: 67-68). Ancak başka bir çalışmada kadınların yerel halk ile iletişim kurmakta zorluk yaşadıkları belirlenmiştir. Suriyeli kadınlar ile yapılan görüşmelerde kadınların gündelik hayatta karşısındakileri anlayamama ya da kendini ifade edememe yani iletişim ortamının oluşturulamamasının en büyük sıkıntıları olduğu ifade edilmiştir (Çakır, 2017: 61-65). Şanlıurfa’da yerel halk ve Suriyeliler ile yapılan çalışmada farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Suriyeliler, Şanlıurfa’da yaşadığınız sorunlar nelerdir sorusuna % 81.6’sı dil bilmeme, % 52.8’i işsizlik, % 33.9’u sosyal ve kültürel uyum, % 18.6’sı sosyal dışlanma, % 11.9’u diğer şekilde yanıtlamıştır. Suriyeli sığınmacılar, Şanlıurfa’da kimlerle vakit geçiriyorsunuz? sorusuna % 58 diğer Suriyeliler, % 21.4’ü yalnızca ailem, % 11.2’si urfalı akrabalar, % 5.3’ü urfalı komşular, % 4.1’i diğer şekilde yanıtlamıştır. Çocukların % 79.2’si okula gitmemektedir. Suriyeli sığınmacıların Türkiye’ye kabul

edilmelerini doğru buluyor musunuz? sorusuna Urfalıların % 74.2'si evet, % 25.8'i hayır yanıtını vermiştir. Suriyeli sığınmacılarla birlikte yaşamaktan memnun musunuz? sorusuna Urfalıların % 34.4'ü memnun değilim yanıtını vermiştir. Yerel halka Suriyelilerin şehre uyum sağlama durumu sorulmuş, Urfalıların % 66.4'ü uyum sağlamada başarılı olmadıklarını ifade etmiştir (Karasu, 2016: 1007-1012). Konya halkıyla 2014 yılında yapılan bir çalışmada, yerli halkta Suriyeli komşularını hiç ziyaret etmeyenlerin oranı % 62, çok nadir ziyaret edenlerin oranı da % 16.9 olarak tespit edilmiştir (Koyuncu, 2014: 148). Bu durum Suriyeli sığınmacılara yardım edildiği ancak iletişim kurup, ilişki sürdürme anlamında bağların zayıf olduğunu ortaya koymaktadır. Harunoğulları ve Cengiz'e göre, sığınmacıların mahalle komşularının veya Hatay halkının kendilerine yönelik önyargılı yaklaşımları nedeniyle sığınmacılar aidiyet ve uyum sorunu yaşamaktadırlar. Sığınmacılar ile Hatay halkı arasında olan komşuluk ilişki ve etkileşimlerinin göçün ilk başladığı zamanlara kıyasla önemli oranda zayıfladığı belirlenmiştir (Harunoğulları ve Cengiz, 2017: 317). Benzer bir araştırmada Suriyeli kadınların, ayrımcı, dışlayıcı ve ötekileştirici bir tutum ile karşılaşmadıkları ancak kamuoyu ve medya tarafından haklarında "ikinci eş olma, yuva yıkma" gibi olumsuz bir imge kurgulanması nedeniyle toplumda dışlandıkları tespit edilmiştir (Küçükşen, 2017: 2410). Suriyeli sığınmacıların uyum sürecinde yerel halktan beklentileri olduğu da ortaya çıkmıştır. Yapılan bir çalışmada Suriyeli sığınmacılara göre, uyum sağlayabilmeleri için öncelikli olarak Türk toplumunun kendilerini kabul etmeleri gerekmektedir. Bu uyum sağlama sürecinde kendilerini dil konusunda yetersiz gören sığınmacılar, Türkçe bilmedikleri için iletişim kuramadıklarını belirtmektedirler. Zamanlarını genellikle diğer Suriyelilerle geçiren katılımcıların, öz kültürlerinden kopmadıkları ancak yerel halkla da kaynaşamadıkları tespit edilmiştir (Yıldırımalp vd., 2017: 121-122). Süleymanov (2016, s. 47) tarafından İstanbul'un Sultanbeyli ilçesinde yaşayan 200 Suriyeli sığınmacıların yaşam deneyimlerine yönelik yapılan bir çalışmada, sığınmacı katılımcılar toplumsal kabul açısından Sultanbeyli halkı tarafından belirgin bir düzeyde dışlanma, ayrımcılık ya da kötü muameleye maruz kalmadıklarını ifade etmişlerdir. Aynı çalışmada Suriyelilerin yerel halkla iletişim kuramadığı ve yerel halk ile komşuluk bağlarının zayıf olduğu, bu noktada sığınmacıların sosyal açıdan yalnız oldukları tespit edilmiştir.

Belediyelerin "Uyum" ile İlgili Çalışmaları

Sığınmacılar bakımından bir geçiş ve konaklama ülkesi konumunda olan Türkiye, bu göç nedeniyle göç mevzuatında da değişiklikler yapmıştır. Suriyeli sığınmacıların hukuki durumlarını tanımlamaya yönelik "geçici koruma" statüsü getirilmiş ve söz konusu mevzuat yeniden düzenlenmiştir. Yerel yönetimler de 5393 sayılı Belediye Kanununun Hemşehri Hukuku başlıklı 13. Maddesi olmak üzere çeşitli düzenlemelerden hareketle sığınmacılara hizmet sunumu açısından görevlendirilmiş olduğu değerlendirilmektedir (Çamur, 2017: 113). Türkiye'deki mevcut mevzuat belediyelerde sığınmacı ile ilgilecek birim konusunda açık bir tanımlama yapmamasına (Erdoğan, 2017: 69; Babaoğlu ve Kocaoğlu, 2017: 505) rağmen birçok belediye sığınmacıların uyum süreçlerini kolaylaştırmak amacıyla çalışma yapmaktadır. Bazı belediyeler sivil toplum örgütleriyle ortaklaşa faaliyetlerde bulunarak, projeler gerçekleştirmektedir. Suriyeli sığınmacıları bilgilendirmek, onlara eğitim ve kurslar vermek, onların sorunlarıyla ilgilenmek ve uyum merkezli çalışmalar yapmak üzere sığınmacıların yoğun olarak bulunduğu yerlerde belediyeler, sivil toplum örgütleri ve Kızılay tarafından toplum merkezleri kurulmaktadır. İstanbul'da Şişli, Esenler ve Sultanbeyli Belediyeleri tarafından oluşturulan 'Çok Amaçlı Toplum Merkezleri'nde dil, eğitim, sağlık, bilgilendirme, çalışma hayatı, meslek edindirme, hobi kursları gibi çalışmalar yapılmaktadır (Erdoğan, 2017b: 78). İstanbul'un Sultanbeyli İlçesi'nde Belediye, Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği işbirliğinde sığınmacılar için bütün ilgili kurumları aynı çatı altında toplayarak bir koordinasyon merkezi oluşturulmuştur. Derneğin binasında ihtiyacı olan bütün kamusal hizmetlerin (kayıt, eğitim, sağlık, meslek kursları, iş arama ihtiyaçları ve genel olarak bilgi sahibi edilmeleri için) tek yerden verilmesi sağlanmıştır. Sığınmacılar konusundaki bütün ilgili kurumlarla (İçişleri, Eğitim, Sağlık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları) birlikte aynı çatı altında çalışma imkânı yaratılmıştır. Bu çalışmalarda yerli ve yabancı STK'lar da etkin biçimde yer almıştır. 2014'te açılan Mülteciler Toplum Merkezi'nin 4. Katı doğrudan

Çalışma İzni ve İstihdam, Sosyal Destek Servisi, Meslek Edindirme faaliyetlerine ayrılmıştır. Merkezde Sultanbeyli ve komşu ilçelerde işgücü piyasası ihtiyaç analizi yapılmakta ve merkezin veri tabanındaki sığınmacılara ait mesleki bilgiler ışığında işgücü ihtiyacı olanlar iş yerlerine yönlendirilmektedir. Merkez bünyesinde sığınmacılara dikiş, örgü, inşaat meslek kursları verilmektedir. Merkezde 2016 yılında 246 yetişkin Suriyeli Türkçe dil kurslarından faydalanmış ve Türkçe konuşma kulübü aracılığıyla dil kursları desteklenmiştir (<http://multeciler.org.tr/>, 07.10.2017).

Mersin, Hatay, Gaziantep ve İstanbul yerel yönetimleri ile ortaklaşa gerçekleştirilen projede 1000'e yakın Suriyeli ve Türkiyeli kamu kuruluşlarında geçici olarak istihdam edilmişlerdir. Projede İstanbul'un Avcılar İlçesi'nde pozitif ayrımcılık nedeniyle yalnızca kadın istihdamı yapılmakta, kadınlar, ilçedeki okullarda destek personeli olarak görevlendirilmektedir. Seçilen işler, iş güvenliği riski yüksek olmayan iş yerlerinden oluşmakta ve haftada 45 saati aşmamaktadır. Proje kapsamında çalışanların arasında iletişiminin artması ve önyargıların kırılması amaçlanmaktadır (Çoban, 2018: 211). Başta belediyeler olmak üzere yerel yönetimlerin bu süreç içinde sığınmacılara hizmet sağlarken yerel halk ile sığınmacılar arasındaki potansiyel gerilimleri engelleyecek çalışmalar yapması son derece önemlidir. Yerel uyum konusunda belediyelerin ortaya koyacağı performans, genel uyumu doğrudan etkileyecektir (Erdoğan, 2017: 129). Aynı şekilde Süleymanov da yaptığı çalışmada, sığınmacıların toplumsal yaşama katılımları ve kamusal hizmetlere düzenli erişimleri için yerel yönetimlerin daha etkin roller ve görevler üstlenmesinin önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu noktada Suriyeli sığınmacıların uyumuna yönelik eğitim, dil kursları ve geçimlerini sağlayacakları işleri yapabilmeleri için meslek edindirme kurslarının öncelikli olduğu, kaymakamlık, belediye ve sağlık kuruluşları bünyesinde tercüman istihdam edilerek danışma birimlerinin oluşturulmasını ifade etmektedir (Süleymanov, 2016: 48-49). Sığınmacıların temel gereksinimlerine yönelik çalışmalar üretmek ve topluma uyumlarını kolaylaştırmak doğrudan çalışma olanağına sahip olan makam olarak yerel yönetimler görülmektedir (Woods ve Kayalı, 2017:6). Ancak belediyelerin bu çalışmalarına rağmen konuyla ilgili başka bir çalışmada ise, İzmir'deki yerel yönetimlerin çalışmalarında kurumsallaşmanın olmadığı, yardımlarda ve hizmetlerde sistematığın kurulmadığı, hangi hizmetlerin sunulacağı noktasında netlik olmadığı değerlendirilmiştir. Ayrıca aynı çalışma da hizmet sunma ya da sunmama noktasında belediyelerin politik tercihlerinin etkili olduğu, geçicilik statüsünün hizmete erişimde ve hizmet sunumunda sorunlara sebep olduğu, belediyeler arası işbirliği ve bilgi akışının olmadığı bulgularına yer verilmiştir (Çamur, 2017: 127-128).

Yöntem

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olarak değerlendirilen yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler, uygulanan "kuralların" katılığına göre yapılanmış, yarı yapılanmış ve yapılanmamış olmak üzere, üçe ayrılır. Yarı yapılanmış görüşme tekniği, yapılanmış görüşme tekniği kadar görüşmecinin hareket özgürlüğünü sınırlamayan ancak yapılanmamış görüşme tekniği gibi de görüşmeciye geniş hareket ve yargı serbestisi vermeyecek kadar esnek olmayan, bu iki uç arasındaki ortamda gerçekleşen ve görüşme teknikleri arasında çoğunlukla kullanılan bir tekniktir (Karasar, 2015: 167). Nitel araştırma yöntemi görüşme yapılan kişilerin doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir bakış açısıyla görüşlerini ortaya koymak bakımından önemli veriler sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 289). Görüşmede kullanılan soru formunda yer verilen maddelerin tasarımı yapılmadan önce, araştırma konusu hakkında ulusal ve uluslararası literatürde ortaya konan çalışmaların taraması yapılmıştır. Çalışma kapsamında görüşmeler 30-45 dakikalık sürelerde ve konunun uzman kişileri olan Konya Büyükşehir Belediyesinde görev yapan 3 şube müdürü ile yüzyüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Belediye hizmetlerinden yararlanan 10 Suriyeli kadın ile de çalışmayı desteklemek amaçlı görüşme yapılmıştır. Görüşmelerin ses ve görüntülü olarak kaydedilmesi görüşmelerde ifade edilen ayrıntıların kaybolmaması anlamında önemlidir (İslamoğlu ve Alınacak, 2014: 216). Bu sebeple çalışmada yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerde sorular hem not alınarak hem de ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Çalışma 30 Ağustos-8 Eylül 2018 tarihleri arasında yapılmıştır. Bu çalışmanın esas

amacı Konya Büyükşehir Belediyesi örneğinde Konya’da yaşayan Suriyelilerin sosyal uyumlarını sağlamak için halkla İlişkiler amaçlı yürütülen faaliyetlerini tespit etmektir. Bu çalışmanın amacına ulaşmak amacıyla cevap aranan çalışma soruları şu şekildedir:

- Suriyeli sığınmacıların uyum sorunu sürecinde Belediyelerin rolü nedir?
- Belediyeler uyum sürecinde ne gibi katkılar sağlamaktadır?
- Belediye hizmetlerinden yararlanan Suriyeli kadınlar uyum konusunda ne gibi fayda sağlamışlardır?

Bulgular

Çalışma kapsamında Konya Büyükşehir Belediyesi'nde görevli Sosyal Hizmetler Şube Müdürü, Hayat Boyu Öğrenme ve Halkla İlişkiler Şube Müdürü, AKDEM Sorumlusu ile yüzyüze görüşülmüştür. Görüşmede yetkililer ile Suriyeli sığınmacıların uyum sorununa nasıl çözüm ürettikleri sorulmuştur. Çalışmada kolaylık sağlaması için Sosyal Hizmetler Şube Müdürü Yönetici-1, Hayat Boyu Öğrenme ve Halkla İlişkiler Şube Müdürü Yönetici-2 ve AKDEM Sorumlusu Yönetici-3 olarak kodlanmıştır. Suriyeli kadınlar ile yapılan görüşmelerin kodlaması K1, K2...K10 şeklinde yapılmıştır.

Yöneticiler ile Yapılan Görüşme

Türkçe Bilmeyenlere Tercüman Desteği

Suriyeli sığınmacıların Türkçeyi bilmemesi uyum süreçlerini bunun yanı sıra günlük ihtiyaçlarını iletişim kurarak sağlamalarını engellemektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi'nden sosyal yardım alan sığınmacılar ile belediyede personel olarak çalışan aynı zamanda Arapça bilen çalışanlar yardımıyla iletişim kurulmaktadır.

"Belediyenin kendi bünyesinde tercüman kadrosunda görevli Arapça bilen bir personel çalışmaktadır. Bu personel belediyeye başvuran Suriyelilere yönelik her türlü belediye hizmetleri için görev yapmaktadır. Sosyal yardımların dağıtımında görevli personel Suriyelilerle iletişim kurabilecek kadar Arapça olarak temel iletişim kalıplarını süreç içerisinde sahada edindikleri tecrübe ile öğrenmişlerdir. Sosyal yardımların dağıtımı esnasında dil sorunuyla karşılaşıldığında ihtiyaç durumunda belediyemizin Arapça tercümanı destek sağlamaktadır." (Yönetici-1).

Türkçe Dil Kursları

Sığınmacılar Türkçe'yi bilmedikleri için günlük ihtiyaçlarını karşılayamamakta, iş bulamamakta ve resmi işlemlerini yapmamaktadır. Suriyeli çocuklar Türkçe bilmedikleri için devlet okullarına gidememektedir. Hızlandırılmış dil kurslarının eksikliği sınıfa yerleştirilmede esnek davranılmaması gibi birtakım sorunlar nedeniyle yeterli dil eğitimi alamayan çocuklar uyum sorunu yaşamaktadır (Akkaya, 2013:180; Gee, 2015: 18). Suriyelilerin uyum sorununu çözmek amacıyla Türkçe öğrenimi teşvik edilmelidir (Özdemir, 2017:132).

"Konya sınırları içerisinde Konya Meslek Edindirme Kursları binalarının olduğu tüm ilçelerde ve olmadığı yerlerde ise Halk Eğitim Merkezleri binalarında taleplere göre Suriyelilere yönelik Türkçe dil kursları verilmektedir. Bu kurslarda şimdye kadar toplamda 4078 yetişkin kursiyere Yabancılar için Türkçe Okuma ve Yazma kursu verilmiştir. 2018 yaz eğitim döneminde bu kurslara 107 öğrenci devam etmiştir." (Yönetici-2).

Yönetici-2'nin ifade ettiklerinden Konya Büyükşehir Belediyesi dil sorununa yönelik açtığı kurslarda sığınmacılara dil öğrenme hususunda imkanlar sunmaktadır.

Suriyeli Çocuklar ile Kaynaşma

Suriyeli sığınmacılar eğitim imkânlarının yetersiz olması, maddi ve ailevi nedenlerden dolayı çocuklarını okula gönderememektedir. Okula gitmeyen, sağlıklı bir çevrede yetişmeyen çocuklar suça yönelebilir. Kentle uyumu sağlamak için çocukların okula gitmesi önemlidir (Karasu, 2016: 1008; Gencer, 2017: 849). Suriyeli çocukların okula gitmeleri diğer çocuklar ile kaynaşmalarına katkı sağlayacak bu süreçte uyumu kolaylaştıracaktır.

"Konya Meslek Edindirme Kursları ile Aile Sanat ve Eğitim Merkezi'nde açılan kurslarımızda yerel halkımız ve yabancı uyruklu misafirlerimizle karma eğitim yapılmaktadır. 260 Suriyeli öğrencimiz karma eğitimden faydalanmaktadır. Bu yaz okulları da yetişkinlerde olduğu gibi Konyalı çocuklarımızla Suriyeli çocuklarımızın birbirine uyum sağlaması konusunda önemlidir. Kurslarımız bünyesinde Suriyeli çocuklarımıza Kuran-ı Kerim, Türkçe, Arapça, Elde Basit Dikiş-Nakış, Matematik, İngilizce, Kâğıt Katlama ve çeşitli spor branşlarında dersler verilmekte ve Konya'nın tarihi yerlerine geziler düzenlenmektedir. Burada Türk ve Suriyeli öğretmenler görev yapmaktadır. Türk ve Suriyeli öğrencilerin ve öğretmenlerinde aynı ortamı paylaşmaları uyum sürecine katkı sağlamaktadır. Konya Büyükşehir Belediyesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliğiyle "Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi" kapsamında 29 okulda kurulan geçici eğitim merkezlerindeki öğrencilere Türkçe dil seviyelerini geliştirmeleri için kitap setleri hediye ettik. Aynı proje kapsamında Temel Türkçe vd. ek kitaplardan 3000 adet, Eğitici Afişler, Yazı Etkinliği, Hikâye kitapları (10'ar adet) ve kelime sandığı kaynaklarından oluşan eğitim setini dağıttık." (Yönetici-2).

Belediyenin yerel halkın çocuklarına yönelik yürüttüğü faaliyetleri sığınmacı çocukları da kapsadığı ifade edilmiştir. Böylece sığınmacı çocuklarla yerel halkın çocuklarının aynı etkinliklerde bir arada olmaları sığınmacı çocukların sosyal uyumu anlamında önemli olarak değerlendirilebilir.

Suriyeli Yetişkinler ile Kaynaşma

Sadece Suriyeli çocukları değil, aynı zamanda yetişkin Suriyelilerin de uyum süreçlerinin kolaylaşması için yerel halk ile birlikte aynı faaliyetlere katılmaları önemli görülmektedir. Bu süreçte yerel halk ile kaynaşmaları önemli olmaktadır.

"Yetişkin eğitimlerinde Türkçeyi iyi öğrenen sığınmacı kursiyerlerimiz diğer mesleki kurslara katılarak yerel halkla bir arada etkinliklere katılabilmektedir. Böylelikle kurs ortamlarındaki bu birlikeliklerin kaynaşmaya sebep olduğunu belirtebiliriz." (Yönetici-2).

Meslek Edindirme Kursları

Suriyeli sığınmacılar Türkiye'de genellikle ağır işlerde, düşük ücretli ve devamlılığı olmayan işlerde çalışmaktadır. Bu bağlamda şehirlerde yaşayan sığınmacılara destek olmak yalnızca yerel yönetimlerin değil, aynı zamanda devlet kurumları ile ulusal ve uluslararası STK'lar için de bürokratik bir sorumluluktur (Woods ve Kayalı, 2017: 6). Göçmenlerin uyum sorununun çözümünde iş bulmak oldukça önemlidir. İş bulmada sorun yaşayan bir göçmenin toplumla bütünleşmesi, ailesinin gereksinimlerini karşılaması, içinde yaşadığı toplumun bir üyesi haline gelmesi oldukça güç olacaktır (Karasu, 2017: 643). Bu bağlamda Suriyeli göçmenlere iş imkânı sunulması gerekmektedir.

"Belediye bünyesindeki Kariyer Merkezi Konya'daki vatandaşların iş taleplerini karşılamaya yönelik çalışmalar yapmak için kurulmuştur. Bu merkezde

sığınmacılara yönelik olarak bir envanter çalışması planlanmaktadır. Bu proje kapsamında mühendis, doktor gibi üniversite mezunu olan Suriyelilerin bilgilerinin toplanması ve gerekli yönlendirmelerin yapılması amaçlanmaktadır. Sığınmacıların istihdamı için bir AB projesi yazılmıştır. Projede Türkiye, İrlanda, İsveç ve Polonya yer almaktadır." (Yönetici-1). "Sığınmacıların sosyal uyumu çalışma olanaklarına yönelik yapılan bir çalışmada Konya dâhil 10 ilde İŞKUR ve Belediye personelleri tarafından 2018'de sığınmacılara yönelik kurslar verilecek. Bu kurslar kapsamında nasıl iş başvurusu yapılır, çalışma olanakları, çalışan hakları gibi konularda eğitim verilecek. Bu kurslara belediye eğitmen ve yönlendirici olarak katılmakta, daha sonraki süreçte İŞKUR ve işverenler arasında gerçekleşecek." (Yönetici-2).

Kurum ve Kuruluşlarla İşbirliği

Suriyeli sığınmacıların topluma uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla sadece belediyeler çalışmamakta, sivil toplum kuruluşları, dernek ve vakıflar da çalışmalar yapmakta, işbirliğiyle faaliyetler gerçekleştirmektedir.

"Geçen yıl Mayıs ayında diğer illerde meslek edindirme kurslarının ilgili birimleri davet edilerek bir çalıştay düzenlendi. Çalıştay kapsamında yetişkin eğitimi ve sığınmacılara yönelik eğitim verildi." (Yönetici-2). "Suriyeli aileler ve çocuklarının topluma uyum sağlaması için, Türk Kızılay Derneği Konya Şubesi ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile işbirliğiyle yürütülen faaliyetlerimiz bulunmaktadır." (Yönetici-2).

Psikolojik Destek

Suriyeli sığınmacıların yaşanan süreçten etkilendiği ve psikolojik desteğe ihtiyacı olduğu bilinmektedir. Suriyeli sığınmacılar ile yerel halkı bir araya getiren çalışmalar yürütülmesi, birlikte oyun alanları, tiyatro, konser, gezi gibi sosyal faaliyetlerin organize edilmesi uyum için önemlidir (Daoudov'dan Akt. Babaoğlu ve Kocaoğlu, 2017: 511). Okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlar, Suriyeli öğrencilere hazırlanacak bir program çerçevesinde psikolojik destek verebilir (Levent ve Çayak, 2017: 41). Türkiye'deki kamplarda kalan Suriyeli çocukların % 49'u depresyon ölçeğinden yüksek düzeyde, % 36'sı klinikte düzeyde depresyon puanı almıştır. Çocukların % 12.7-25.8'inde baş ağrısı, karın ağrısı, ellerde, kollarda ağrı gibi çeşitli belirtilerle seyreden psikosomatik sorunları bulunmaktadır (Özer ve Şirin 2013). Sığınmacıların göç ettikleri toplumla olan kültürel uyumsuzlukları, yerel halkın bu bireylere olan bakış açıları, kendi kültürlerinden veya dış etmenlerden bağımsız olarak kendi karakter yapılarından kaynaklı sorunlar, çeşitli çatışma ve öfke krizlerine neden olmaktadır. Bu nedenle toplum ruh sağlığını da iyileştirme amacıyla projeler geliştirilmelidir (Önder, 2017: 1241).

"AKDEM Konya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyetlerine 2 şube olarak devam etmektedir. Bu şube kapsamında sığınmacı ailelere, kadınlara yönelik şuan kadar yapılmış bir faaliyet olmadı." (Yönetici 3). "Konya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde Belediye Tabibinin olduğu, tüm Konyalı vatandaşlar gibi, sığınmacılar da bu hizmetten ücretsiz faydalanabilmektedir." (Yönetici-1).

Suriyeli Kadınlar ile Yapılan Görüşme

Konya Büyükşehir Belediyesi'nin KOMER kurslarına katılan 10 Suriyeli kadın sığınmacı ile görüşme yapılmıştır. Görüşmeye katılan kadınların yaş aralığı 18 ile 37 yaş arasında değişmektedir. Katılımcılardan 2'si bekâr, 1'inin eşi Suriye'deki savaşta hayatını kaybetmiş, 1 katılımcının eşi ise Suriye'de yaşamakta, diğer 6 katılımcı ise evlidir. Evli olan kadınlardan 1'i ise Türkiye'ye geldikten sonra evlenmiştir. 7 katılımcının ise 1 ile 3 arasında çocukları bulunmaktadır. Eğitim durumlarına göre katılımcıların 1'i üniversite, 2'si lise mezunu, 2'si lise eğitimine devam etmekte, 3 katılımcı ortaokul ve

2 katılımcı ise ilkokul mezunu olarak kendilerini ifade etmiştir. Katılımcılar 1 ile 5 yıl arasında Türkiye’de yaşamaktadır. Katılımcıların hepsi kendisini ev kadını olarak tanımlamıştır.

Sığınmacıların Şehre Uyumu

Konya şehrinin sosyal hayatına uyumları bağlamında sorulan sorulara verdikleri yanıtlara göre katılımcılar öncelikle kendi aileleri ile daha sonra Konya’da tanıştıkları diğer Suriyeli aileler ile vakit geçirdiklerini, 2 katılımcı ise Konyalı yerli halkla da vakit geçirdiğini ama bunun sınırlı olduğunu ifade etmiştir.

“Belediyenin Türkçe kursuna katılıyorum. Bunun dışında ailemle evde vakit geçiriyoruz. Türk komşularla iletişimimiz yok. Bize karşı bir önyargı olduğunu düşünüyorum.”(K1). *“Konya’ya yeni geldiğimiz için şehri tanımıyoruz. Bu sebeple her yere gidemiyoruz. Zaten ailemiz olmadan evden çıkamıyoruz.”*(K2). *“Eşim savaşta hayatını kaybettiği için, buraya eşimin ailesi ile geldik. Onlar ne zaman bir yere giderse ancak o şekilde dışarı çıkabiliyorum. Genellikle evde vakit geçiriyoruz. Çocuğum var onu okula götürüyorum. Mahallede bakkal alışverişine gidebiliyorum.”* (K9).

Katılımcıların 4’ünün verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde (K4/K6/K7/K8), bu katılımcılar da aileleri ile vakit geçirdiklerini ifade etmişler. Ancak aile olarak piknik ve park alanlarına ve sinema ve oyun parkları gibi eğlence ortamlarına gittiklerini ifade etmişlerdir.

“Ailemle birlikte son iki yıldır pikniğe gidiyoruz. Önceden arabamız yoktu ve şehri de çok bilmiyorduk. Ağabeyim araç aldığı için daha rahat gezebiliyoruz.” (K4). *Biz istediğimiz yere belediye otobüsü ya da dolmuşla gidebiliyoruz. Babam ve eşim hafta sonları çalışabiliyor, onlar ne zaman götürürse o zaman pikniğe ya da gezmeye gidebiliyoruz.”*(K6). *“Sadece ailemle dışarı çıkabiliyorum. Çocukları mahalledeki parklara götürüyorum. Eşimin kardeşleri ile aynı apartmanda oturuyoruz. Onların eşleriyle görüşüyoruz.”*(K7). *“Ben okula gitmeme rağmen Konyalı öğrencilerle arkadaşlık kuramıyorum. Okul çıkışı aynı mahallede oturduğumuz okul arkadaşlarımla görüşmek istesem de arkadaşlık okulda sadece. Bu sebeple daha çok ailemle vakit geçiriyorum ve onlarla bir yerlere gidebiliyorum.”*(K8).

Diğer Suriyeliler ve Konyalı komşularla iletişim kuran K3 ve K5, diğer katılımcılara göre Konya’da daha uzun süredir yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu sebeple şehirde geçirilen uzun sürenin şehre uyum bakımından etkili olabileceği değerlendirilebilir.

“Şehirdeki etkinliklere katılabiliyoruz. Ailem dışında komşularımız var. Bazen biz onlara bazen de onlar bize gündüz oturmaya geliyorlar. Mahalle parkında da karşılaştığımızda sohbet ediyoruz. Ancak Suriyeli tanıdıklarımızla daha çok vakit geçiriyoruz.” (K3). *“Konyalı komşularımızla görüştüğümüz oluyor. Ama çok sık değil. Önceki yıllarda dil bilmediğimiz için neredeyse hiç görüşmüyorduk. Şimdilerde anlaşabilecek kadar Türkçe konuşuyorum.”* (K5).

Komşularıyla iyi vakit geçirdiğini belirten katılımcılar da bulunmaktadır. K10, Konya’ya ilk geldiğinde iletişim kurmakta sıkıntı yaşadığını ancak artık Türkçe bildiği için sorun yaşamadığını ifade etmiştir.

“Türkçeyi iyi konuşuyor olmam benim için iletişim kurmamda önemli. Türkiye’ye geldiğim 2013 yılından beri komşularıyla görüşüyorum. İlk başlarda dil sorunu yaşadım. Ancak zamanla Türkçeyi daha iyi konuşmaya başladım. Oturduğum mahallede de Suriyeliler çok yok. Suriyeli tanıdıklarımız oldu, tabii ki onlarla da

görüştüğümüz. Ancak Türk komşularıyla daha iyi vakit geçirdiğimi düşünüyorum.” (K10).

Türkçe Kurslarının Komşuluk İlişkilerine Katkısı

Katılımcılar, belediyenin verdiği Türkçe kurslarının gündelik hayatlarına katkı sağladığını ifade etmiştir. Kimi katılımcılar Türkçe kurslarının komşuluk ve arkadaşlık ilişkisine katkı sağladığını ifade ederken (K3 ve K5), bir katılımcı ise (K10) Türkçe bilmenin komşuluk ve arkadaşlık ilişkilerinde önemli bir fayda sağladığını ifade etmiştir.

“Türk komşularıyla çay içiyoruz, Sohbet edebiliyoruz. Türkçe bilmeseydim bunlar olmazdı. Bizi dinlediklerinde, anladıklarında, sorunlarımız için yardımcı olmak istediklerini çok mutlu oluyoruz.” (K3). Konyalı komşularım var. Çok olmasa da onlarla birlikte vakit geçirmek benim için önemli. Türkçe kursları tabii ki yarar sağlıyor. Sürekli sorun dinlemek ya da sürekli sorundan bahseden kendi aileniz ya da yakınlarınızla vakit geçirmek gerçekten yoruyor. Bu sebeple Türk komşularla farklı şeyler konuşabilmek beni rahatlatıyor. Komşuluk sanki iyi bir tedavi gibi.” (K5). “Türkçe biliyorum ve bundan çok mutluyum. Komşularım genelde Türk. Onlar bize geliyor ya da ben onlara gidiyorum. Sohbet ediyoruz.” (K10).

K1, K2, K4, K6, K7, K8 ve K9 ise Türkçe öğreniyor olmanın komşuluk ilişkilerinde tam bir yararını olmadığını ifade etmiştir. K1, Türkçe kurslarına komşuluk ilişkisi kurmak için gittiğini ama henüz komşuluk ilişkisi kuramadığını; K2, Türkçe öğrenirse komşuluk ilişkilerinin iyi olacağına inandığını; K4 ve K6 sadece Türkçe bilmenin komşuluk ilişkilerinde yeterli olamayacağını; K7, K8 ve K9 ise henüz Türkçe kurslarının komşuluk ilişkilerine olumlu bir etkisinin olmadığını ifade etmiştir.

“Türkçe Kurslarına gitme sebeplerimden birisi Türk komşularla iletişim kurabilmek. Ancak istediğim şekilde bir komşuluk ya da arkadaşlık ilişkisi henüz kuramadım. Bazen komşularla ile iletişim kurmak istiyorum, ama onlar bizimle iletişim kurmak istemiyorlar.” (K1). “Komşularımız bizim dili bilmiyor biz onların dilini bilmiyoruz. Bu durum da iletişim gerçekleşmiyor. Ancak daha iyi Türkçe öğrenirsem komşuluk ilişkilerim daha iyi olacaktır.” (K2). “Türkçe öğreniyor olmaktan mutluyum. Kendi günlük işlerimde Türkçe fayda sağlıyor. Komşuluk ilişkilerim çok az. Türkçe bilmekle olacak gibi değil.” (K4). “İlk zamanlar Türkçeyi bilmediğim için elime yazılan kâğıt notlarla bir yerlere gidebiliyordum ya da telefonumdan harita ile bir yere gittiğim oluyordu. Artık bir adresi rahatlıkla buluyorum. Fakat Türklerle komşuluk için Türkçe bilmekten başka şeylerde gerekli sanırım. Komşuluk için dil bilmek önemli ama insan insanla farklı şekillerde anlaşabilir. Bazen bir tebessüm bile yetiyor. Bazen de bize karşı yüzlerdeki öfkeyi görebiliyorum.” (K6). “Tabii ki Türklerle iletişim kurduğumuz oluyor. Ama bu sınırlı kalıyor.” (K7). “Öğrenci olduğum için yaşlılarımla arkadaşlık kurmak istiyorum. Annem de komşularla iletişim kuramıyor. Türkçeyi bilmiyor.” (K8). “Ben çocuğum öğretmenleri ile Türkçeyle anlaşabiliyorum. Çocuğum hakkında ne dediklerini anlamak bir anne olarak benim için önemli. Türkçe bilmiyor olsam, çocuğumun eğitimi ile ilgilenemeyecektim. Ben çocuklarımla derslerinde, okul hayatında destek olmak için bu kurslara geliyorum. Ama komşuluk ilişkilerinde Türkçe bilmek etki etmedi.” (K9).

Türkçe Kursların Uyuma Yönelik Diğer Katkıları

Katılımcılar, Türkçe kurslarından sonra eğitim, alışveriş, tedavi, kamu kurumlarından hizmet alma ve iş bulma olarak sıralanan koşullarda da daha kolay iletişim kurmaya başladıklarını ve aile üyeleri olan baba, eş ve erkek kardeşlerinin çalışma koşullarında Türkçe bilmekten ya da bilmemekten kaynaklanan kolaylıklar ya da zorluklarla karşılaştıklarını ifade etmiştir. Türkçe bilen bireylerin haklarını aramaları konusunda daha özgüvenli olduklarını, Türkçe bilmeyenlerin ise maaş ödememe,

hastalık, izin gibi durumlarda karşılaştıkları sorunlarda kendilerini tam olarak ifade edemedikleri için zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

"Babam ve annem Türkçe bilmedikleri için onların tüm iletişimini ben sağlıyorum. Bu sebeple her zaman onların yanında olmak zorundayım." (K1). "Ailem ile Türkiye'ye yeni geldiğimiz için, çok Türkçe bilmiyoruz. Bu ise babamın ve abimin iş yerinde az da olsa sorun yaşamasına sebep olabiliyor. İşyerinde kendilerini iyi anlatamadıkları için sorun yaşayabiliyorlar." (K2). "Sadece ilk zamanlarda hastane ve ulaşımda bazı sorunlarımız oluyordu. Eşim Türkçe bildiği için iş yerinde sorun yaşamıyor. İş arkadaşları ile iş yerinde sorunsuz çalıştığını biliyorum."(K3). "Abilerim Türkçeyi kursta öğrendiler ve iş buldular. 5 yıldır aynı işyerinde çalışıyorlar." (K4). "Türkçe öğrendikçe kendimi daha çok güvende hissediyorum. Diploma ile ilgili bir sorun yaşamıştım. Adliyeye giderek, sorunu konuşarak rahatlıkla çözmüştüm."(K5). "Türkçe bilmediğim dönemde, çocuğun okula kaydı, hastaneye gitme gibi durumlarda adres bulamama gibi sorunlar yaşadım. Ancak Türkçe öğrendikçe bu sorunlar ortadan kayboldu."(K6). "Ailede ben ve eşim daha iyi Türkçe biliyoruz. Bu kurslarla Türkçeyi öğrendik."(K7). "Ailede küçük kardeşlerim ve ben dışında Türkçe bilen yok. Alışveriş, okul kaydı, hastane gibi her konuda ailemin yanında oluyorum." (K8). "Kursta öğrendiğim Türkçe ile, çocuğumun okulda verilen ödevlerine yardımcı olabiliyorum." (K9). "Eşim Suriyeli öğrencilere öğretmenlik yapıyor. Çalıştığı okulda Türk öğretmen arkadaşları da var. Eşimin de Türkçe bilmesi, birçok günlük ihtiyacımızda oldukça fayda sağlıyor." (K10).

Sonuç

Ülkelerinde yaşanan iç çatışmalar nedeniyle göç eden ve uzun süredir Türkiye'nin farklı şehirlerinde yaşayan Suriyeli sığınmacılar, farklı bir kültüre uyum sağlamak zorluklar yaşamaktadır. 2011 yılından itibaren Türkiye'de ikamet eden ancak uyum konusunda hala sorunlar yaşayan sığınmacıların bu sorununa yerel yönetimler çözüm üretmeye çalışmaktadır. Yerel yönetimlerin bir şehrin huzurlu olmasında büyük rolü vardır. Bu rolünü yerine getirmeye çalışan belediyeler, sığınmacıların şehre uyum sağlaması amacıyla çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Özellikle belediyelerin düzenlediği kurslar, sığınmacılara yerel halk ile buluşma fırsatı sağlamak ve sığınmacıların uyum süreci daha kolay hale gelmektedir. Bu çalışmada Konya Büyükşehir Belediyesi'nin Suriyeli sığınmacıların sosyal uyumuna yönelik yaptığı faaliyetlerin neler olduğu ve bunların sığınmacılar üzerindeki sonuçları ortaya konmaya çalışılmıştır. Konya Büyükşehir Belediyesi'nin sığınmacıların uyumu ile ilgili yaptığı halkla ilişkiler çalışmaları incelenmiş, yetkililerle görüşülmüş ve en son olarak belediyenin çalışmalarından faydalanan sığınmacılar ile görüşme yapılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre belediye uyum sürecine katkı sağlamak için Türkçe kurslarının yanı sıra farklı branşlarda kurslar düzenlemekte, sığınmacıların istihdamına yönelik projeler geliştirmektedir. Bu kurslardan yararlanan sığınmacılar özellikle Türkçe öğrenmelerini uyum sürecine büyük katkı sağladığını, günlük ihtiyaçlarını yerel halk ile iletişim kurarak giderdiklerini ancak komşuluk ilişkilerini istenilen düzeyde olmadığını ifade etmişlerdir.

Bu çalışmada elde edilen bulguların diğer çalışmalarla benzerlik gösterdiği değerlendirilmiştir. Karasu'nun çalışmasında (2016) Suriyelilerin daha çok diğer Suriyelilerle vakit geçirdiği sonucu; Koyuncu'nun (2014), Harunoğulları ve Cengiz'in (2014), Yıldırım alp vd.'nin (2017) ve Süleymanov'un (2016), çalışmalarında ulaştığı yerel halkla Suriyeli sığınmacılar arasındaki komşuluk ilişkisinin zayıf olduğu bulguları bu çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Konya'da yaşayan Suriyeli sığınmacıların Konya halkı ile çok sınırlı düzeyde komşuluk ilişkileri kurmaları sığınmacıların şehre ve şehir halkına uyum bağlamında önemli bir sonuçtur. Konya

Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal uyuma yönelik ürettiği çalışmalar sığınmacıların gündelik hayatlarını kolaylaştıracak düzeyde dil öğrenmelerine olanak sağlamıştır. Bu bakımdan belediyeler tarafından düzenlenen kurslarla öğrenilen Türkçe sığınmacıların yerel halkla iletişim kurması bakımından yeterli görülmemekle birlikte, bu kursların sığınmacıların gündelik hayatında gereksinimlerini karşılamaları ve işlerini takip etmelerine olanak sağlaması bakımından olumlu değerlendirilebilir. Bu çalışma sonuçları değerlendirildiğinde yerel yönetimlerin, sığınmacıların uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla yerel halk ile bir araya gelip kaynaşabilecekleri daha çok etkinlikler düzenlemeleri, yerel halkın sığınmacılara yönelik önyargılarını giderecek çalışmalar yapmaları önerilebilir. Yerel yönetimlerin yardım ve hizmetleri ulaştırmada görevli olan sığınmacıların dilini bilen personelin sayısının artırılması ayrıca ifade edilebilir. Psikolojik açıdan dezavantajlı grupların başında gelen sığınmacıların bu gereksinimlerine yönelik yerel yönetimlerin bünyesinde bulunan kurumların daha işlevsel olması gerektiği de değerlendirilmiştir. Bu anlamda Konya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde yer alan yerel halkın hizmetinde bulunan aile ve kadın destek merkezinin sığınmacıları da kapsayacak şekilde işlevsellik kazanması sığınmacıların sosyal uyumuna katkı sağlayacak ve belediyenin halkla ilişkileri bağlamında değerli bir faaliyeti olacaktır.

Ayrıca bu çalışma kadın katılımcılarla gerçekleştirildiği için yapılacak diğer çalışmalara farklı bir bakış açısı getirmekle birlikte, sadece erkek katılımcıların, çalışan kadın ve erkeklerin yanı sıra gençlerle yapılacak çalışmalarda konunun farklı boyutlarının araştırılması bakımından alana katkı sağlayacağı ifade edilebilir. Konya'da yaşayan ve diğer şehirlerde yaşayan yerel halkın Suriyeli sığınmacılarla olan uyumuna yönelik çeşitli yöntemlerle yapılacak çalışmalarda konunun çözümüne yönelik önemli katkılar sunacaktır. Sığınmacılara yönelik hizmet ulaştıran sivil toplum kuruluşları çalışanlarının da katılımcı olarak yer alabileceği farklı çalışmalarda öneriler arasında ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Ahmet (2013). Suriyeli Mültecilerin Türkçe Algıları. *Ekev Akademi Dergisi*, 56, 179-190.
- Apak, H.(2014). Suriyeli Göçmenlerin Kente Uyumları: Mardin Örneği. *Mukaddime*. 5(2), 53-70.
- Ataman, H. (2015). Mülteci mi, Sığınmacı mı, Misafir mi?. *Görüş Dergisi*, 88, İstanbul.
- Atik, A., & Taşcıoğlu, R. (2009). Radyo ve Televizyonun Yerel Yönetimlerin Halkla İlişkiler Uygulamalarında İletişim Yöntem ve Aracı Olarak Kullanımı: Erzurum Belediyeleri Örneği. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10),159-170.
- Babaoğlu, C., & Kocaoğlu, M. (2017). Kentli Sığınmacılar Meselesi ve Belediyeler. *Türk İdare Dergisi*, 485, 497-516.
- Belli, A., & Aydın, A. (2016). 6360 Sayılı Yasa ile Kapatılan Belde Belediyelerinin Hizmette Etkinlik, Verimlilik ve Temsil Sorunsalı Üzerine Bir Alan Araştırması: Önsen Belediyesi Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (43), 1698-1713.
- Beter, Ö. (2006). *Sınırlar Ötesi Umutlar: Mülteci Çocuklar*. Ankara: Sabev.
- Castles, S., & Miller, J. M. (2008). *Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri* (Bal, B.U. ve Akbulut, İ, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Cengiz, D. (2015). Zorunlu Göçün Mekânsal Etkileri ve Yerel Halkın Algısı: Kilis Örneği. *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10/2, 101-122. Doi: <http://dx.doi.org/10.7827>.
- Çakır, S. (2011). Türkiye'de Göç, Kentleşme/Gecekondulu Sorunu ve Üretilen Politikalar. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 209-222.

- Çakır, H.(2017). Suriyeli Mülteci Kadınların Sosyo-Kültürel Değişime Uyum Çabaları: Yozgat Örneği. *ÇÖMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (4), 53-68.
- Çakmak, F. (2018). Zorunlu Göç Sürecinde Mekânın Kaybı ve Evin Yitimiyle Başlayan Yersiz Yurtsuzluğun Ürettiği Bir Travma Olarak "Kimliğin Anonimleşmesi". *Turkish Studies Social Sciences*, 13/18, 349-364.Doi: <http://dx.doi.org/10.7827>.
- Çamur, A. (2017). Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Sorumluluğu: İzmir Örneği. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2),113-129.
- Çoban, B. (2018). Türkiye'de İşsizlik Profili Bağlamında Suriyeli Gençlerin İstanbul İşgücü Piyasasına Katılım Sorunları. *Çalışma ve Toplum*, 1,193-216.
- Çoban-İçağasıoğlu, A. (2011). Göçmen ailelerin uyum süreci: Kaynaklar ve engeller. Y. Özkan (eds.) içinde, *Sosyal dışlanma ve aile: Sosyal hizmet müdahalelerinde güçlendirme yaklaşımı*, 107-122. Ankara: Maya Akademi.
- Erdoğan, M.M. (2014). *Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum Araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi.
- Erdoğan, M.M.(2016). *Kopuş'tan Uyum'a Kent Mültecileri, Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği*. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.
- Erdoğan, M.M.(2017a) Elite Dialogue: Türkiye'deki Suriyeli Mülteci Akademisyen ve Üniversite Öğrencilerinin Durumu, Sorunları ve Beklentileri Araştırması-2017,<http://www.igamder.org/wp-content/uploads/2017/08/ELITE-DIALOGUE-07082017-TR.pdf> (10.8.2017).
- Erdoğan, M.M. (2017b). Kopuş'tan "Uyum"a Kent Mültecileri: Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi,<http://marmara.gov.tr/UserFiles/Attachments/2017/05/09/2a50f712-6413-489f-9deb-56dc52de7264.pdf>, (15.8.2017).
- Erkan, E.(2016). Suriyeli Göçmenler ve Dini Hayat: Uyum, Karşılaşma, Benzeşme Gaziantep Örneği. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 16(2),51-92.
- Gee, S.(2015). Geleceğimi Hayal Etmeye Çalıştığımda Hiçbir Şey Göremiyorum, Türkiye'deki Suriyeli Mülteci Çocukların Eğitime Erişiminin Önündeki Engeller – Kayıp Nesil Olmalarını Önlemek, İnsan Hakları İzleme Örgütü.
- Gencer, T.E.(2017). Sosyal Çalışma-Eğitim Bilimi İlişkisi ve Okul Sosyal Hizmeti Üzerine Bir Değerlendirme, (Ed. T. E. Gencer & İ. Cılga), *Sosyal Hizmeti Yeniden Düşünmek*. Ankara: NİKA Yayınevi.
- Gencer, T.E.(2017). Göç ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme: Suriyeli Çocukların Eğitim Gereksinimi ve Okullaşma Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(54),838-851.
- Giddens, A., & Sutton, W. P.(2014). *Sosyolojide Temel Kavramlar*. (A. Esgin, Çev.).Ankara: Phoenix.
- Gün, Z. (2011). İltica, Uluslararası Göç ve Vatansızlık: Kuram, Gözlem ve Politika. http://www.unhcr.org.tr/uploads/root/v._b%C3%B6I%C3%BCm.pdf.
- Harunoğulları, M., & Cengiz, D. (2014). Suriyeli Göçmenlerin Mekânsal Analizi: Hatay (Antakya) Örneği, TÜCAUM VIII. Coğrafya Sempozyumu 23-24 Ekim, 2014. Ankara.
- İslamoğlu, A.H., & Alınacı, Ü. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Beta Basım.

- Kane, H. (1995). Leavinghome. *Society*, May/June95, 12(4). <http://search.global.epnet.com1>. Erişim Tarihi: 24.12.3014.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi- Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın.
- Karasu, M.A. (2016). Şanlıurfa'da Yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Kentle Uyum Sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 995-1014.
- Karasu, M.A.(2017). Göç ve Uyum. A. Yatkın (Ed.), Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu bildiriler kitabı içinde (ss.631-649), Elazığ, Fırat üniversitesi.
- Koyuncu, A. (2014). *Kentin yeni misafirleri Suriyeliler*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Kurgun, A., Özdemir, A., Kurgun, H., &Bakıcı, Z. (2008). Belediyelerde Hizmet Yeterliliğinin ve Hizmet Kalitesinin Artırılmasını Etkileyen Faktörlerin Analizi: İzmir Karşıyaka Belediyesinde Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (2), 29-54.
- Küçükşen, K.(2017). Suriyeli Sığınmacı Kadınlarda Sosyal Dışlanma Algısı Üzerine Nitel Bir Çalışma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5),2399-2413.
- Levent, F., & Çayak, S. (2017). Türkiye'deki Suriyeli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Okul Yöneticilerinin Görüşleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14-1(27), 21-46.
- Oytun, O., & Gündoğar, S.S. (2015). *Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri Raporu*. Ankara: ORSAM-TESEV Rapor No: 195.
- Önder, B.(2017). Halkla İlişkiler ve Göçmen Sorunu: Ticari Kurumların Göçmenlere Dönük Halkla İlişkiler Faaliyetleri. *Ulakbilge*,5(14),1227-1245.
- Özdemir, E. (2017). Suriyeli Mülteciler Krizinin Türkiye'ye Etkileri. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 1 (3),114-140.
- Özer, S., &Şirin, R. S. (2013) Suriyeli Mülteci Çocuklar-Saha Araştırması Sonuç Raporu. 8 Nisan 2013 tarihinde www.gib.icisleri.gov.tr/default_B0.aspx?id=180 adresinden indirildi.
- Süleymanov, A. (2016). *Sultanbeyli İlçesindeki Suriyelilerin Yaşam Deneyimleri*. İstanbul: Suriyeli Mülteci Çocuklarla El Ele Projesi Sonuç Raporu, 1-51.
- Tatlıhoğlu, D. (2012). *Göç Sosyolojisi Açısından Hicret*. İstanbul: Asitan.
- Toros, A. (2008).*Sorunlu Bölgelerde Göç*. Ankara: Global Strateji Enstitüsü.
- Tunç, A. (2016). Yerel Yönetimlerde Halkla İlişkiler Uygulamaları: Kilis Belediyesi Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2),77-88.
- Tutar, H.(2016). *Sosyal Psikoloji: Kavramlar ve Kuramlar*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Uğuz, Ş., Bilgen, İ., Yerlikaya, E. E. ve Evlice, Y. E. (2004). “Göç ve Göçün Ruhsal Sonuçları. *Çukurova Üniversitesi Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 13, 283-394.
- Woods, A., & Kayalı, N. (2017). *Suriyeli Topluluklarla Etkileşim: İstanbul'daki Yerel Yönetimlerin Rolü*. İstanbul Politikalar Merkezi: Sabancı Üniversitesi Kampusu.
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Anı.
- Yalçındağ, S.(Ocak 1992). *Çağdaş Belediye*. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 1(1),7-14.
- Yayınoğlu Eraslan, P. (2005a). Bir Yerel Yönetim Kuruluşunda Halkla İlişkiler Örgütlenmesi ve Yönetimi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 23, 195-212.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, S., İslamoğlu, E., & İyem, C. (2017). Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecine İlişkin Bir Araştırma. *Bilgi*, 35,107-126.

http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, 06.08.2018.

<http://multeciler.org.tr/>, 07.10.2017.